

Advies werkgroep identiteit 'Een droomschool in Wanneperveen'

De projectgroep fusie Wanneperveen heeft in het plan van aanpak voor een onderzoek naar de fusie verschillende domeinen benoemd, bijvoorbeeld onderwijs & inhoud, kwaliteit & identiteit, personeel, huisvesting, financiën et cetera. Op een aantal domeinen wordt door een aparte werkgroep een advies uitgewerkt, waaronder door een werkgroep identiteit. De projectgroep heeft een opdracht / opbrengst geformuleerd voor de werkgroep identiteit (uit projectaanpak fusie Wanneperveen, onderdeel B):

B. Kwaliteit en identiteit:

(...)

Doelen identiteit:

Kindcentrum De Wennepe kent de Protestants – Christelijke grondslag. Basisonderwijs en kinderopvang werken samen onder hetzelfde dak in Wanneperveen. Men wil aansluiten bij de capaciteiten van de kinderen en gaat uit van hun onderwijsbehoeften. Zo wordt gedifferentieerd in werkvormen, leerstijlen en niveau. Men hecht eraan dat de kinderen zich thuis voelen en zowel op het kinderdagverblijf en de school goed met elkaar omgaan. Hiertoe ziet men samenwerking met ouders als onontbeerlijk.

Alle kinderen zijn welkom op de Wennepe mits de ouders de grondslag van de school respecteren.

Obs 't Vonder is een openbare school. Dit betekent dat men in principe elk kind toelaat, ongeacht nationaliteit, milieu, cultuur, godsdienst of handicap. Van belang is dat kinderen open leren staan voor en leren omgaan met elkaars verschillen, dat zij begrip en respect krijgen voor elkaars individuele, culturele en godsdienstige achtergrond. Er is ruimte voor humanistische vorming naast godsdienstonderwijs.

Vanuit de kerndoelen dient zowel in het openbaar als in het bijzonder onderwijs aandacht te worden besteed aan geestelijke stromingen.

1. Vraag is aan de projectgroep hoe aandacht voor levensvragen voor beide groepen vanuit verbinding gezamenlijk vorm kan krijgen.

2. Onderzoek welke geschikte methoden beschikbaar zijn. Hiertoe zal ook een speciale identiteitswerkgroep worden ingesteld.

(...)

Opbrengsten Identiteit:

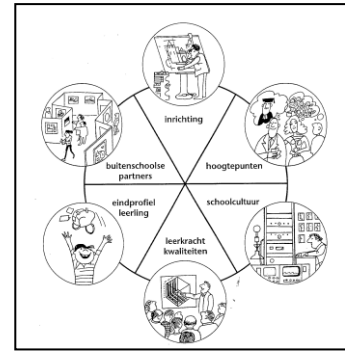
1. Een voorstel waarin beide identiteiten vanuit de samenwerkingsgedachte kunnen leren van de verschillen die er zijn en leren wederzijds respect te hebben voor de aanwezige diversiteit.

2. Overzicht beschikbare methoden.

Korte samenvatting proces

Aan de hand van het 'profielwiel' is het gesprek gevoerd over de invulling van 'een nieuwe unieke school in Wanneperveen'. In het profielwiel zie je op welke terreinen je je school een duidelijk gezicht kunt geven en de identiteit van je school kunt uitdragen.

In het overleg¹ van februari hebben de werkgroepleden voor zichzelf nagedacht over het eindprofiel van de leerling. In het overleg van 15 februari en 15 maart is het gesprek rond het profielwiel verder gevoerd. In eerste instantie was de werkgroep er vooral op gericht om de twee identiteiten te verenigen in een toekomstige school. Naar aanleiding van de feedback van de klankbordouders en het overleg met Erik Renkema (19 april) heeft de werkgroep bewust de stap gezet om niet zozeer terug te kijken, maar vooral vooruit te kijken naar een '**nieuwe droomschool**'. Erik Renkema heeft vanuit zijn expertise op het gebied van samenwerkingscholen en levensbeschouwing de werkgroep handvat en richting gegeven om de droomschool verder uit te werken. Ook heeft Erik Renkema een toelichting gegeven op een aantal methodes voor levensbeschouwing. Buiten het overleg om hebben leden van de werkgroep verschillende methodes bestudeerd. In het overleg van 24 mei is de werkgroep grotendeels aan de slag gegaan met het formuleren van kernwaarden voor de nieuwe school. Deze zijn voorgelegd aan de ouders van de klankbordgroep. In het overleg van 13 juni hebben ouders van de klankbordgroep de uitkomsten gedeeld in de werkgroep. Het was opvallend hoeveel overeenkomsten er waren tussen de twee scholen. De kernwaarden zijn verwerkt in het advies. In het overleg van 13 juni is het advies nogmaals doorgenomen en is een aantal wijzigingen en aanvullingen aangebracht. Deze versie is voorgelegd aan de ouders van de klankbordgroep. In het overleg hebben de ouders van de klankbordgroep feedback gegeven op het advies. Zij waren positief over de opzet die de werkgroep heeft gemaakt. In het overleg van 5 juli zijn de laatste wijzigingen doorgesproken en is besloten dat het advies naar de projectgroep verstuurd kon worden. Dit proces heeft geresulteerd in voorliggend advies.

Leden werkgroep identiteit 2016-2017:

Teamleden: Marcel van der Heide, Elly van der Vegte

Ouders: Johan van den Bergh, Brenda Dannijs, Berry Huisman,
Anja Kievit, Mirjam Mooiweer, Sigrid Velema

Leden klankbordgroep:

Ouders: Marjan Brals, ~~Petrie Huisman (tot mei)~~, Jessica Oosterhuis, Evelien Soer,
Bianca Veninga en vanaf mei: Veronique Braham en Roelanda Klomp

¹ Alle verslagen van de werkgroep zijn naar de directeurs van de twee scholen gestuurd.

Advies Samenlevingschool Wanneperveen

1. Schoolcultuur

Uitgangspunten

Deze uitgangspunten zijn een aanzet voor een verdere uitwerking in een missie/visie voor de nieuwe school.

Levensbeschouwing²

De identiteit komt op allerlei gebieden tot uiting in de school, maar heel specifiek in het curriculum waarin levensbeschouwelijk onderwijs centraal staat. De werkwijze die gekozen wordt moet passen bij de uitgangspunten van de school.

Het vertrekpunt van het aandacht besteden aan levensbeschouwelijke zaken zijn vooral de vragen die kinderen stellen en niet de antwoorden van de volwassenen. Levensvragen van kinderen gaan over liefde, dood, natuur, geloof, goed en kwaad, mooi en lelijk, vriendschap, bang zijn, pesten. Het leren bespreken en herkennen van levensbeschouwelijke ervaringen en ideeën staat daarbij voorop en niet het vormen tot een bepaalde levensovertuiging en de kennisoverdracht over levensbeschouwingen. Dit laatste is wel een onderdeel, maar niet het uiteindelijke doel. Het kennis opdoen is een van de bouwstenen die nodig zijn voor kinderen om een eigen levensbeschouwing te kunnen ontwikkelen in een sfeer van ontmoeting. Belangrijk zijn het vergroten van geestelijke rijkdom, het oog krijgen voor de rol van religie en levensbeschouwing in de maatschappij, de taal, de beeldende kunst en de muziek.³

² Bron: SWS de Lispeltuut - <http://www.lispeltuut.net/Identiteit%20Lispeltuut.pdf>

³ Kerndoel 38; aandacht voor geestelijke stromingen en diversiteit

2. Eindprofiel van de leerling

Leerlingen op de samenlevingsschool in Wanneperveen verwonderen, verbinden, verrijken en vernieuwen.

Zij...

- zijn wereldburgers, we onderzoeken de wereld dichtbij (Wanneperveen) en ver weg (de wereld);
- staan zelfbewust en onderzoekend, vanuit openheid naar anderen in de wereld;
- staan duurzaam in het leven, vanuit verantwoordelijkheid voor de omgeving;
- leren zich breed oriënteren, ook op het gebied van levensbeschouwing. Dit doen zij in vertrouwen, dialoog en ontmoeting vanuit een respectvolle houding.

Om dit te bereiken is het van belang dat leerlingen kennismaken met andere culturen en overtuigingen. We kijken hierbij naar wat er leeft in de school; we 'benutten' achtergronden van leerlingen in de klas.

Het onderwijs is afgestemd op de ontwikkelingsbehoeften en leerbehoeften van het kind. We willen dat leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen, op het gebied van theater, muziek, presenteren, bewegen en creatieve vakken. Ook dagen we leerlingen uit buiten de eigen 'comfort zone'.

3. Inrichting

Uitgangspunten:

- leerlingen volgen samen de lessen en activiteiten rond levensbeschouwing;
- geloofsopvoeding vindt thuis (en eventueel in de kerk) plaats. De school biedt hierop een aanvulling vanuit de uitgangspunten van de school (zie 1. schoolcultuur en 2. eindprofiel leerling)

Lesmethode levensbeschouwing

Om vorm en inhoud te geven aan levensbeschouwing wordt gebruik gemaakt van een lesmethode levensbeschouwing. Er zijn methoden beschikbaar die passen bij de uitgangspunten van de school (zie '1. schoolcultuur').

Voor de samenlevingsschool Wanneperveen adviseert de werkgroep om de methode Kleur (zie Bijlage 1) als uitgangspunt te nemen voor het vakgebied levensbeschouwing. Leerkrachten kunnen aanvullend materiaal gebruiken op thema, bijvoorbeeld vanuit andere methoden en materialen.

Dagopening, ideeën:

- De dagopening kan door een individuele leerling (eventueel thuis met ouders) of als klas gezamenlijk worden voorbereid. Zo kunnen kinderen hun eigenheid inbrengen in de school. Het thema kan gekoppeld worden aan de methode voor levensbeschouwing of aan actualiteiten. Centraal staat de vraag: wat raakt je, wat doet het met je?
Vanuit een groepsgevoel de dialoog aan kunnen gaan en ruimte bieden voor iedere leerling, met zijn/haar eigen achtergrond.
- Een ritueel, bijvoorbeeld stiltemoment, kaarsje aansteken, even nadenken over wie of wat je bezighoudt, even persoonlijke aandacht van leerkracht voor de leerlingen

4. Hoogtepunten

Kerstviering – jaarlijkse viering:

De kerstviering kan bestaan uit twee onderdelen: eerst een inloopmoment, waarin een 'vrij verhaal' wordt verteld over kerst. Vervolgens is er een gezamenlijke maaltijd met alle leerlingen.

De inloop kan in de kerk worden gehouden. De werkgroep benadert de viering in de kerk als onderdeel van een cultuur en als sfeervol decor. Het kerstverhaal wordt niet als waarheid gepresenteerd, maar als een verhaal waar sommige mensen in geloven en andere mensen niet. *(Zie ook uitgangspunten 1. Schoolcultuur)*

Thema-/maandsluitingen:

Vanuit de visie dat we leerlingen wereldlijk / tot wereldburgers willen laten opgroeien, is nagedacht over andere vieringen, naast de kerstviering.

Voorstel: elke groep bereidt een keer in het jaar een thema- of maandsluiting voor (eventueel tweemaandelijks laten plaatsvinden). De thema's worden gekoppeld aan wereldburgerschap en kunnen worden ingevuld met creativiteit; dans, toneel, verhalen of liedjes. De thema's kunnen ook voortkomen uit de gekozen lesmethode voor levensbeschouwing.

De werkgroep identiteit wordt gevraagd om mee te denken over de invulling en inhoud van de vieringen en thema's.

5. Leerkrachtkwaliteiten

Voor de samenlevingsschool is een team nodig dat past bij de uitgangspunten van de school. Teamleden moeten achter de visie van de school staan: zij moeten de kernwaarden kunnen doorleven en uitdragen in de praktijk. Het team bestaat uit leerkrachten die ambitieuze doelen stellen, zij weten het maximale uit elk kind te halen.

Het team moet een samenvloeiing zijn vanuit de twee stichtingen. Een mix van achtergronden en levensbeschouwingen in het team is wenselijk, om de diversiteit in de samenleving in het team te vertegenwoordigen. Ook een afspiegeling man/vrouw is daarin gewenst.

Aandachtspunt: *De werkgroep identiteit ziet een risico in de waarborging van de identiteit en de diversiteit van leerkrachten voor de toekomst. Bijvoorbeeld in geval van afvloeiing, mobiliteit et cetera. Hoe wordt hier in het personeelsbeleid mee omgegaan? Is detachering bijvoorbeeld blijvend mogelijk?*

In het team van de nieuwe school zijn dus onderlinge levensbeschouwelijke verschillen aanwezig. Vanuit deze diversiteit zullen zij ook verschillende accenten leggen in het onderwijs. Uitgangspunt bij levensbeschouwelijk leren zijn vooral de vragen die kinderen stellen en niet de antwoorden van de volwassenen. De overtuiging die de leerkracht persoonlijk heeft komt hier dus niet automatisch in naar voren. De leerkracht richt de lessen zo in, dat leerlingen zelf kunnen en mogen ontdekken welke betekenis een verhaal voor ze heeft.

Advies is om op het gebied van levensbeschouwing scholing te volgen door het team. Bijvoorbeeld vanuit de nieuwe methode, of door een expert op het gebied van levensbeschouwing.

Een teamlid neemt deel aan de werkgroep identiteit. Dit teamlid is verantwoordelijk voor de afstemming van onder andere de vieringen en inspireert en enthousiasmeert het team.

6. Samenwerking met buitenschoolse partners

Vanuit wereldburgerschap en verantwoordelijkheid voor de omgeving kan samenwerking gezocht worden met buitenschoolse partners. Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen kan de samenwerking zowel dichtbij en ver weg worden gezocht.

Een vervolgstap is om te onderzoeken wat er te benutten is binnen en buiten het dorp.

In de samenwerking kan ook de expertise / netwerk van ouders benut worden.

Vervolg

De werkgroep identiteit levert het advies aan de projectgroep aan. Op basis van de terugkoppeling vanuit de projectgroep kan de werkgroep het advies verder aanscherpen en/of uitwerken. De leden van de werkgroep zijn bereid om volgend schooljaar (2016-2017) betrokken te blijven in het proces. De inschatting is dat de werkgroep identiteit 3 keer een overlegmoment zal hebben in aanloop naar de fusie om de uitgangspunten en aanbevelingen verder uit te werken.

Aandachtspunten voor de projectgroep:

- *wordt de uitwerking van de uitgangspunten (1. schoolcultuur) in een visie opgepakt door directie en teams?*
- *personeelsbeleid: wat zijn de mogelijkheden om de identiteit en diversiteit te waarborgen? Blijft detachering bijvoorbeeld blijvend mogelijk?*

Na de fusie

Richt een identiteitscommissie in bestaande uit een teamlid en ouders, bij voorkeur een vertegenwoordiging vanuit de huidige werkgroep identiteit. Deze commissie kan het team ondersteunen bij de vormgeving van de uitgangspunten in de school. Zij voorzien de school van feedback en denken mee in het proces.

I. Bijlage 1 – Methode Kleur

Bron: www.kleuopschool.nl

A. Over Kleur op school

Voor welke scholen is Kleur op school bestemd?

Kleur op school is voor elke school die aandacht wil besteden aan levensbeschouwing en sociaal-emotionele vaardigheden, aan samenleving en burgerschap. *Kleur op school* prikkelt de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen binnen de school als minisamenleving. *Kleur op school* biedt ruimte voor de persoonsvorming van de leerling.

Verbinding

Kleur op school gaat uit van actieve pluriformiteit en verbindt de aandachtsgebieden godsdienst/levensbeschouwing, sociaal-emotionele vorming en burgerschap met elkaar. *Kleur op school* is een methode levensbeschouwing, die aansluit bij thema's van sociaal-emotionele vorming. *Kleur op school* past bij de culturele en religieuze diversiteit in school en samenleving.

Levensbeschouwing

De methode *Kleur op school* ondersteunt kinderen in hun levensbeschouwelijke ontwikkeling. Verscheidene religies en levensvisies zijn inspiratiebronnen voor *Kleur op school*. Ieder kind ontwikkelt zo een eigen kijk op het leven en maakt zelf keuzes wat zinvol, mooi, waar en echt is.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Sociaal competente kinderen gaan goed om met zichzelf en de mensen om ze heen, met de leerstof en de wereld waarin ze leven. *Kleur op school* vult sociaal-emotionele vorming in vanuit de belevingswereld van kinderen. *Kleur op school* vult bestaande methodes op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling prima aan, maar kan ook zeker zelfstandig gebruikt worden voor verbetering van klasse- en schoolklimaat.

Samenleving

Kleur op school laat leerlingen reflecteren op en communiceren over hun gevoelens, meningen en ideeën over de maatschappij. Waar hoor ik bij? Waar doe ik aan mee? Waar verbind ik me aan? *Kleur* is gericht op de veelkleurigheid van de samenleving wat betreft afkomst, traditie en geloof. *Kleur op school* geeft stem aan de eigenheid van elk kind en aan de diversiteit binnen:

- de eigen groep
- de school
- de woonomgeving
- de maatschappij

B. Hoe werkt *Kleur op school*?

Kleur op school verschijnt vier keer per jaar als tijdschrift. In het tijdschrift zijn alle lessen opgenomen voor een periode van tien schoolweken. Op de website zijn alle afbeeldingen, werkbladen en digitale toepassingen te vinden die het mogelijk maken om zoveel mogelijk beleving in de lessen te stoppen.

Naast het lesmateriaal zijn achter de login voor leerkrachten ook de volgende items te vinden:

Spiritizers

Spiritizers zijn oefeningen die levensbeschouwelijke vaardigheden op een actieve manier uitwerken. Ze richten zich op het beleven en ervaren van wat er in je omgaat. Spiritizers geven speelsheid, bezinning en verbondenheid. Ze maken los, verdiepen, verbinden en creëren aandacht. Door spiritizers te gebruiken, worden leerlingen zich bewust van zichzelf, hun gevoel en wat iets voor hen betekent. Zo ontstaat

nieuwsgierigheid naar elkaar en leren leerlingen zich inleven in anderen. Daarbij groeit de onderlinge verbondenheid, want spiritizers zijn bedoeld voor de hele groep.

Vieringen

Inmiddels zijn er voor *Kleur op school* 21 vieringen geschreven. Deze zijn nu allemaal volledig in een vieringenkalender opgenomen. Voor elke viering zijn twee lessen geschreven voor de onderbouw en twee lessen voor de bovenbouw. Daarnaast bevat elke viering suggesties voor het vieren zelf. Naast deze 18 vieringen worden er in de loop van het komende schooljaar nieuwe vieringen ontwikkeld.

Verhalen

De verhalen die we in *Kleur op school* hebben gebruikt in de afgelopen jaargangen krijgen ook hun plek op de website. De verhalen zijn naar bouw en naar thema ingedeeld. Bij de meeste verhalen zijn ook verwerkingsvormen opgenomen. Zo kunnen de verhalen nog meer tot leven komen.

Meer informatie via www.kleuopschool.nl